

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a neologu sve pokvari“ Nar. Pal.

Predplata s poštarinom stoji **2 for.**, a seljake samo **1 for.** za celu godinu. Razmerno **1 for.**, a seljake **50 novč.** za pol godinu. **Ivan Carevine** više poštarina. **Godje** se najde najmanje 8 seljakah te su voljni, da im list šaljanu svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat čemo za **70 novč.** na godinu svakomu. **Novci** se šalju kroz poštarsku **Nassaćica**, ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. **Komu** list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravništvo u otvorenu platu; za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav izvana **Reklamacija**. **Tko** list prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalazi se

Coria Stadion N. 12.

Pisma se šalju platjene poštarine. **Viesti**, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u cijelosti ili u izdanku, **naime** prema svojoj vrijednosti i smislu ovoga lista. **Nepodpisani** se dopisi neupotrebljavu. **Osobna napadanja i čisto sukromne stvari** nenalaze mjesta u ovom listu. **Prilobena** se pisma tiskaju po **5 novč.** svaki redak. **Oglaš** od 8 redaka stoji **60 novč.**, a svaki redak **5 novč.**; **il u slučaju opetovanja** po što se pogođe oglašnik i odpravništvo. **Dopisi se nevracaju**. **Uredništvo i odpravništvo**, osim izvanrednih slučajevah, **nedopijaju**, nego putem svoje **Listnice**.

Poziv na predplatu.

Molimo sve naše p. n. predplatnike, da nam predplatu za drugo poluljetje čim prije poslati izvole.

Preporučamo ujedno što vruće svim onim našim predplatnikom koji nam štogod duguju za ovu ili prošle godine, da odmah učine svoju „dužnost, da uzmogno ovaj pučki list bez skrbi neovisno i neustrajivo vratiti i uredjavati.

U Trstu, 1. Julija 1883.

Uredništvo.

Istarski sabor.

Na opredjeljeni dan, 16. prošloga mjeseca otvoren je istarski pokrajinski sabor u Poreču uz običnu svečanost. Prisutnih bijaše od 30 biranih zastupnika, njih 27. Nakom što je vladin zastupnik javio, da je njegovo Veličanstvo imenovalo g. Dra. F. Vidulich-a predsjednikom a Dra. A. Amorosa podpredsjednikom sabora, uzme rieč prvi to izjavi u poduljen govoru najprije, da će biti pravedan i nepristran prema svim; spomenu kako zove pučanstvo cijelo Istre sve zastupnike na sružen i složan rad.

Dotaknuv se izborah, reče, da su se isti vršili u redu i u mjestih napućenih raznim plemenima, gdje se nije potaknulo pitanje narodnosti obzirom na broj stanovnika, dočim da je bila žestoka borba ondje, gdje se je to pitanje, izazvano ponajviše stranjiskim (izvanjskim) uplivom već jako poštrilo.

Odsudjuje nadalje u svojem govoru takovu agitaciju, nu tješji ga

nada, što je ogromna većina pučanstva pokazala, da želi uživati: „*sekularne civilne tradicije Istre*.“

Navedši jošte važne zadatke koje će imati sabor riečiti, predložiti, da sabor izrazi svoju nepokoleblivu vjernost i odanost prejasnomu vladaru što zastupnici i učine, dignuv se sa svojih stolicah i uzkliknuv: „*Živio cesar i kralj Franjo Josip I.*“

Opazili smo točajem više godina, da se razni sabori u Austriji otvaraju kratkimi i običnimi govorima, koji mogu zadovoljiti sve stranke; stoga paze saborski predsjednici, da nebi svojim govorom izazvali nepouzdanje manjinah, koje jih imaju smatrati pravednimi i nepristranimi u svojem visokom zvanju.

Nas je kao manjinu-predsjednikov govor iznenadio, dapače neugodno dirnuo, osobito u točkah, gdje spominje izbormu borbu, *izvanjske uplive i nekakve sekularne tradicije*. Hoće il nešto g. predsjednik Vidulich priznati, da sčinjavaju Hrvati sa Slovenci u Istri skoro dvje trećine pučanstva, nas malo za to glava boli. Zakoni naravi su u tom stalni i nepromjenljivi: da se i u prosvjetli zaostali narodi jednom dići moraju—ako za njom ozbiljno teže—dočim kulturni a razmaženi narodi padaju.

Taj zakon vriedi i za nas u Istri. Kroz stoljeća bio je naš narod duhovno i tjelesno u šakah susjoda Talijana, koji ga ipak uz sve nepovoljnije okolnosti neodnarodili. Kad mu to nepodje za rukom u doba dočim nije naš patnik skoro niti za sebo znao, već je jadnik mislio, da tako mora biti, da mu je sudjevo viekom robovati, držao je, da je sam na

svietu, bez brata i rodjaka, [ostavljen na milost i nemilost Talijana gospodara, kad nam dakle roda neotudijše u to nesretno po nas doba, čvrstu njim zadajamo vjeru, da toga niti odoada učiniti neće.

Hrvatski narod Istre diže se polagano, razabirujuć tko mu je prijatelj a tko neprijatelj. Teško on osjeća kako se cijela uprava zemlje nalazi u rukuh manjine pučanstva Istre, koja neće niti da šujto štogod o Hrvatima ili Slovincu, umišljajući si u svojoj nadutosti i zaslepljenosti, da smo mi tobože nekakvo podredjeno plemo, koje nesmije niti snivati o kakvoj ravnopravnosti a da i nerečomo o kakvoj budućnosti.

Slinim, skoro nenaravskim naporom, uz svemoguđe protivštine, prurali smo jedva jedvice pet zastupnika u zemaljski sabor, dočim je manjina pučanstva—Talijani—izabrala 25 svojih.

U posljednjem broju iztakli smo okolnosti u kojih se obavljao izbor; rekli smo, da nam se činila skrajna nepravoća. Unatoč svemu tomu pronašao je za shodno saborski predsjednik, da se nepovoljno izrazi o nekakvoj tobožnjij narodnosti po broju, gdje, da se ogleđa s Talijani ili bolje rekuć, sa talijanaškom strankom. Gospodin predsjednik, kao pravedan i nepristran čovjek, bio bi zadovoljniji, da je naš zaslepljeni i zavedeni narod glasovao za svoje protivnike, za one ljude, koji ga nepriznaju kao narod, za ljude, koji mu nieću i zatiru sve što imade najmilijega i najsvečijega?

Svoja privatna nazoro o našem narodu, nije nikako, mario gospodin predsjednik uplitati u govor kojim

se svečano otvara sabor pokrajine napućene ogromnom većinom našeg roda.

Kako da si protumačimo rieči poštovanoga g. predsjednika: epitanje narodnosti izazvano ponajviše iz van?!

Možda je ciljao na svakojake dotepuhe iz Italije, koji bune i uznemiruju naš narod, obćivajući mu sva moguća i nemoguća blaženstva tamo preko Alpa?

Ako je pako smjerao onimi riečmi na našu narodnu stranku, tad odbijamo od sobe svim žarom našeg patriotskog srca takovu insinuciju te duboko žalimo, da se što takva sa predjedničke stolice izreći može ili smije!

Po sudu porečke gospode, mi se nobi smjeli niti maknuti, niti pisnuti, jer učinimo li to, svuda biva to pomoćju izvanjskog upliva!

U doba kad dolaze sva slavenska plemena Austrije do nekakvih pravica, htjeli bi naši čestiti susjedi, da mi mirujemo, šutimo i za nje radimo!

Zar nas zbija djecom smatrate? Ako da, čemu onda tolika vilka na nas, čemu vaš strah pred nami?

Nu gospodin predsjednik pomaže si sam iz biede u koju ga uvrgla *«izvana unešona agitacija»*. Njoga tješji nada, da pučanstvo želi sačuvati sekularne tradicije Istre. Svakako lično od njega, nu ljuto se vara misli li, da će se sekularno gojene i uzčuvane nepravednosti proti našemu narodu za vieke održati. Nama je jedina sveta tradicija, koju čuvamo i pazimo kao najveću blagodat: *čvrsta vjera u pravičnost i ljubav prejasno vladajuće kuće Habsburgovaca* do našeg roda, koji je u svako doba spreman, po primjeru svojih pradjedovah, proliti svoju krv, žrtvovati svoj život za Nju i da spasi ovu zemlju od *tudjih, izvanjskih upliva i napalaha*. Drugih tradicijah, koje se nedaju spojiti s duhom i slobodom vremena, *mora* da nestane, *one moraju ustupiti mjesto pravu i pravici*.

Gospoda u Poreču misle, da je naš narod zadovoljen — držeć se tobože umišljenih tradicijah — sa izključivo talijanskom upravom pokrajino; ili tim, da u zemaljskom odboru nije zastupana niti jednim članom velika većina pučanstva ove zemlje; ili tim, da nam se naša djeca cđnarodujuju i kuže u talijanskih fabrikah, školah nazvanih?

Mi jih uvjeravamo, a oni to i sami slute, da će jednom i nam za-puhnuti ugodniji i prijazniji vjetar; da će jednom, kad Bogu i ljudem dozlogređa naši jadi, sunce i pred naša vrata.

Vi trubite doduše u svijet, koliko li nam pružate blagodati, što li

Podlistak.

Važan Predlog.

(Konn).

Tabak je državni zakup, kao i sol, pa kako se nemože osušiti sol bez znanja i dozvole Financije, tako se ne može gojiti ni tabak. Tko će da nasadi liehu ili njivu tabaka, mora to isto onako javiti c. k. Financiji, kao i tko će da priredi soline. Financija nadzire jedno i drugo, pa kako nesmi osušiti više soli, nego ti ja određeno, tako nesmi spraviti ni tabaka. Čim je tomu tako, svak lakho vidi, da država nemože za jednu ili dvie njive u kojem kotaru uzdržavati *«navašnu finansijsku stražu»*, jer i ona je dužna ugibati se suvišnim i nekorisnim troškovom. Ali kad bi se u kojem kotaru javilo više seljakah, da će gojiti tabak, vinca bi bez dvojbe navedla sve što treba u to ime od njezine strane. Nego kako da sami seljaci izpoljavu od vlade prvi sveobći dopust u načelu za svu pokrajinu, kako da si sami nabave potrebito sjeme, kako napatak o sianju, sadjenju, gojenju, spravljanju i prodavanju tabaka? To je njih gotovo nemoguće. Dakle?

Dakle bi u stvar imalo uzeti na svoje ruko pokrajinsko zastupstvo, sabor naimo i

gospodarstvo nesmi i nemože nikako prezreti, a i neće, ako se budeme znali vršiti.

Eto predloga, po našu Istru, kako mislim, važna i prevažna. Takvim će ga, nadam se, naći i novi pokrajinski sabor, te od svoje strane učiniti sve što treba, da se izvede. Kad bi se od vlade izposlovao onaj dopust, onda bi trebalo odmah misliti na naputak, koji bi se imno štampati u tri jezika, naimo talijanski hrvatski i slovenski. Ali s početka nabi ni to dosta bilo, nego bi prve i druge godine trebalo najmiti na pokrajinske troškove *«viših gojtjeljah tabaka»*, za Talijane iz Tirola, a za Slovincu i Hrvate iz Hercegovina, da počue našega seljaka u sianju, sadjenju i spravljanju te njemu nove rastline. Sjeme bi nam dakako, i to raznih vrstih, imala nabaviti vlada, a prvi bi se pokušaji, na raznih pokrajino mjestih i zemljištih, mogli učiniti već dočudjeć proljetja. Mi gospodarstveno propadamo, to svaki vidi zato treba da se svi tramo, Talijani i Slovenci, kako bi najbrže i najlaglje mogli poboljšati svoje nevoljno stanje, a da uza to nezanimamo ni jednoga od naših dosadanjih plodovah. U to ime Bog pomoz!

*) Ovaj spis ležao nam u spremi od maja mjeseca, a nismo ga mogli tiskati radi nedostatka prostora.

Razgovor medju Zamarijom i Dončicom

na putu za Labin.

Donč. Hej! barba Zamarija! stanite malo, komac sam vas prepozna?
Zam. (Zaostavi tovarića; metne ruku na čelo) Oh! I ste to vi Dončic, ča se greste valjda pravdat va Labin?
Donč. Uhi da bi tako ne. Zove me nešto vokat pak me je nekako strah, da neće dobro finit.

Razgovor medju Lukom i Božom pod Ladonjom na placu u Kringi!

Luk. Dobro jutro kume Božo, si zaranije ovo jutro za dohli k svetoj maši, ali molim te ča tu sišješ na glas tako.
Bož. E! kume Luka moj posvuda je čuti zloga a tako žalibože ga je došlo i k nam.
Luk. Joh je meni, da si valja kad naš koji ubijen ali kad koga ubija.

imali toliko od strpljivosti kako ni oni sluga evandjeleki, to bih ja rekao, da mora biti grišno i sramotno;
Zuk. Da kako nego? grišno i sramotno; ter si čuo više puti polje svete maše na prodiki
Bož. Kad je poslao svoje apustole po svitu, da njim je rekao: sagradit čete moju crkvu koja će trajat do sudnjega dana, ali ne na način kako ju je sagradio Salaman kojol došlo vrime, da je ostala sva porušena do temelja, nego znakom vire i ljubavi, i krštenja, a sad žalibože smo došli do tega, da za narasa od zidila se daje i pritišća biedna dica i njihovi roditelji.

Na grobu

A. SPINČIĆA,

Župnika i dokana Rođ. dne 7 siječnja 1828 umrv. dno 16 kolovoza 1883 u Kastvu.

Svedj milo dušu tješila nam nada: Da tako rano nećeš nam umrjeti, Još ljeto koje, da češ poživjeti Na sreću našu i svojega stada.

Pa ovo mrtva pred nami te sada! — To srce tvoje prestalo gorjeti Za vjeru i rod prestalo plamčeti, Za koje uvijek kucalo je rada.

Smrt tvoja Ante! koga da negane? — Pobornik bio svetih si nam prava, To Poreč, Kastav a i Moščenic Svjedoci — pa i dušman nehotice Priznaje bistra da si bio glava Svećenik da si, s božje bio strane! A. K.

Različite viesti.

+ Antun Spinčić. Nemila kob posjetila opet nemilosrdnom rukom hrvatski narod u Istri. Ono malo narodne inteligencije koju si je narod uz sve protivine uz sve zaprieke težkom mukom uzgajio, nestaje malo po malo.

Antun Spinčić, koji je dne 18. t. m. u Kastvu pokopan. Prostor današnjega lista nam nedovoljiva, da obširnije progovorimo ob ovom plemenitom rodoljubu, čovjeku raskidih svojstava i vrlina. Ono što nam je danas nemoguće, učinit čemo prvom zgomom, da se odužimo premlatim pokojniku. Nezahoravni Antuna? lahka Ti bila domaća zemljica!
+ Grof Chambord. Ovih danah umro je nedaleko Beča posljednji potomak jedne loze francuzkih kraljevah: grof Henrik Chambord. Pokojnik bijaše unuk kralja Karla X. sin Karla Ferdinanda d'Artoisa, vojvode Berrya. Do god. 1830 nosio je i sam taj naslov, poslije nazvao se: „Grof Chambord“. Pokojnik bijaše osobito pobožan i darežljiv. Sabranosti čese prvih danah t. m. u Gorici uz kraljevske počasti u grobnicu uz svoga djeda Karla X. Vijeći mu pokoji!

+ Alberti Lazarich, c. kr. savjetnika pela u pokoji, posljednik zatloga krata s krunom za zasluge, odvjetnik na Voloskom, umro je dne 26 o. m. j. u 78 godini dobe. Pokojnik ostavlja mnogobrojnu obitelj i više neohkrbljena djece. Bijaše negda pretur u Skradinu, te je svakom prilikom hvalio onaj hrvatski puk Dalmacije, koj se daje najljepše vladati, ako živonvile znaju. Tamo je dobio i pohvalu od viših obilastih, što je znao ljude smiriti, da su skoro sve razpre svršile načinkom među obimi strankami. Pokoj mu duši.
+ Imenovanja. Njeg. Vel. cesar imenovao je gg. Vinka Butulua i Frana Umana kod odvudjega stolnoga kapluna, prvoga školskim kanonikom, posljednjega pravim kanonikom.
G. Marin Sote-Sumberac postao je župnikom u Moščenicah a g. Mihu Laginja upraviteljem župe u Kastvu.
+ Istrarski sabor. Nakon što bijahu hrvatski zastupnici prilišnji ostavili Poreč, stao je naš sabor raditi podvostručenom parom. Proračun i svi predlogi vlade bijahu prihvaćeni bez ikakve razprave. Dotični izvještitelj pročital bi izvješća pojedinih odborah a zastupnici su svemu dostojanstveno glavom poklimali. Dok je bila nekolicina naših zastupnikah u pokr. saboru razprell bih svakom važnijem pitanju razpravu, branec uvijek narodna i pokrajnaska prava. Sad su gospoda u Poreču sami; imadu u svojih rukuh škare i sukno pa rade kako i što njim drago, netarud si glavu dali je to pravo i dobro po ogromnu većinu istrarskoga pučanstva. Sabor obaviv naglo predloženi mu posao u 5-6 sjednicah, razstao se jur te gospoda zastupnici počinjavu sada na stečionih lovornicah. U jednoj od posljednjih sjednicah odabraše zemaljsku upravu sastojeću od četvorice prisjednikah. „Ti su gg. dr. Bečolc, dr. Del Bello, dr. Petris i dr. Amoros. Ovaj posljednji zastupa interes izvansjelskih občinah Istre, dakle čisto hrvatsko pučanstvo. Pa da nam nemora biti blago!

+ G. Dr. Chersich, c. k. sudbeni pristupnik promješten je iz Krka na Volosko. Kako se je po gradu Krku razglasilo, on je uz c. k. sudbenoga pristava g. Wurmbranda dne 20. lipnja po noći obilazio po gradu s muzikom i sa ostalom svjetnomodni čuckaok; on je također učinio naplucno glavaru Krčkomu u kavani radi česa ga je „L' Istria pohvalila sa uglovnih doctore, plano di speranza.“ Inoh si ga namu sa takovimi c. k. činovnici!

čeg obzira sa strane madjarske napram povrijeđenoj svjesti hrvatskoj, možda bili jošta svega i svašta. On koji je provocirao uzimlje na sebe strašnu odgovornost.
Petarda u Vodjanju. Tršćanske petarde odjeknule su čak u Vodjanju. Ovih danah, okolo 14 sati u večer, prasnula je u glavnoj ulici, pred jednom gostionom petarda, bačena ne zna se po komu. Žandarmi ulovili su dvojciju, koji su bili u blizini, ali, upoznav njihovu nedužnost, pustili jih na slobodu. Zametnula se je iztraga, koja će ipak biti bez uspjeha, jer mi nemamo ni tršćanske ni bečke policije. Kad se znade, da te djetinjarije nisu mogli izvesti ljudi odrasli, nego djeca; kad se tu samiljiva dječu može nabrojiti na prste, nije bogme toli lahko pronaći krivca!

Petarda je bila dobro žicom obavita i zesom obložena. Ispitani vještaci nisu mogli kazati je li bila pogibeljna ili ne, jer se znade, da li je u njoj bilo stakla ili željeza. Našla se je u njoj samo jedna bitla plesna rukavica. To je dakle bio izaziv, viteški izaziv, namjenjen ili žandarmeriji, koja ima blizu svojih kasarna, ili onim, koji su u blizjoj gostionij sjedili. Bilo kako mu drago, neka dotičnic znadu, kad jih neki smatrali nesposobnimi, da se u njima ogledaju, nijedan od izazvanih nebi krzmo dignuti tu dobačenu rukavicu. Opažamo, da ovo nije prva petarda. Za vrijeme izborah opravila je jedna na trgu. Tko ju je hacio, nezna se—kako se neće ni za ovu znati.

Malo danah zatim, vraćala se iz Roverija trojica, koja hoće, da se broj medju naobražene ljude. Kako joj je bilo vino moždjane ugrijalo, vikala je putem: „eviva l'Italia! abbaaso l'Austria, morte al croati le itd. Za to je doznala oblast i učinila, dakako svoju.
+ Talijansko more. Saborski zastupnik g. Isaacich naloži zapovjedniku svoga novoga broda „Doras, da su iduć iz domovine na daleki put, zaostavi pred Porečom.

To se i dogodil 20. prošloga mjeseca. G. Isaacich pozove svoje saborake drugove na bogati objed, koji je duo odmah pridriliti na svojem brodu. Nesmijemo kako reći, da je pokucao kod svih svojih kolegh; pozvao je samo svoje talijanske kolege, malo si glavu taruč, dal taj njegov postupak odgovara ili ne takozvanomu „bon-tonu, na kojega bi se gdje drugdje strogo pazilo.

Nu što čemo, tako valjda zahtjeva „civilna i savršena storicals! Jedva što su talijanski zastupnici malko založili kad eto najednom u njih govorničkoga dara; jedan je za drugim spušeao govornacije dapače isti saborski predsjednik nije zaostao. Valjda su gg. zastupnici htjeli pokazati, da znadu i oni govoriti, jer u porečkom saboru nije se skoro nikoga čulo. Došao red i na koparskoga načelnika i saborskoga zastupnika g. Dra. Gambina, koji izusti govoreć o našem (talijanskom) moru: da je ovo more uvijek talijansko bilo te da će i biti.

Saborski zastupnici živo odobrjavahu govorniku. Mi skoro nabismo jervovali, da se je što takva govorilo, nego nam to g. Marko priča, kojega je također g. Isaacich na svoj brod pozvao, da uzgledne u svojem listiću „Istria“ te velevažne izjave koparskoga zastupnika „štom čista stveta“ raznesti.

Došada smo uvijek mislili, da je ovo more jedino austrijansko a sad nas je Dr. Gambini podučio, da je more na zapadnoj obali Istre „talijansko.“ Da nenastanu medju Austrijom i Italijom radi te izjave nepriljeteljstva, pripovijeda „kuma porečak, da se pri gostih obično španjanac točilo. Dakle nebude krvi i krvi!

Kršani izvan zakona. Za kapitanovanja g. Eluschega kao da su preštal imati valjanost zakoni i naredbe na Krku i kao da je zavladao njegova volja.
Dogadnji u vrijeme izbora su što poznati a što će još bolje biti.
Notu o pisanju imenah, nije on onakvu naglasio, kako ju je ministarstvo posilalo, izkrivio njoj je smisao.
Kolovoza 1883, bili su izabrani četiri Hrvata u mjestno školsko vjeće krčko; listopada nastupili su službu; prosinca zapljekao jim je krčki glavac izručenje uprave, dakako pod njegovim predsjedničtvom. Članovi mjestnoga školskoga vjeća uložili su utok kod sl. c. k. kod školskog vjeća u Lošinju. Uzalud. Odgovora nisu dobili, a već onda se je reklo, da će se stvar odgoditi do budućih občinskih izborah. Mjeseca travnja školske godine upitali se isti radi te stvari kod visokoga c. k. pokraj. školskoga vjeća. Nit od tamo nikakva odgovora!

Čujemo, da je utok i na ministarstvo učinjen. Vidit čemo hoće li šta koristiti.
Krčki glavac i krčki c. k. komisar reči, da na to rade, kako da postine glavnom u Dubašnici kakav Šuranjac. U Vrbanicu bi se bili morali obaviti občinski izbori još u lipnju t. god. Vrbančani dali su nepouzdanicu svomu glavaru; prošili su više put političku oblast, da razplše izbora. Sve uzalud! Reklo se, da nisu izborne liste gotove.
Iste se stvari zbivaju u Baški. Bit će, da nisu još pripravnici a g. Eluscheg je zabavljen u Poreču.

